

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
THE APPLICATION OF IDDHIPĀDA IV IN ADMINISTRATING PRIVATE
ORGANIZATIONS IN NONTHABURI PROVINCE

ผดุง วรรณทอง * อนันต์ ธรรมชาลัย ** สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ***

Phadung Wannatong, Anan Thamchalai, Sanit Sirivisitkul

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านฉันทะ มีความจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารองค์กรเอกชน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้บุคลากรเกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถของตนเองรักและพอใจที่จะได้รับพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้มาใช้ในหน้าที่ที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่ กระตือรือร้นพร้อมที่จะให้มีการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนางาน และบุคลากรมีความพอใจที่จะมีการพัฒนาอยู่เสมอ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและนโยบายขององค์กร มีการจัดการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่เสมอ

2. ด้านวิริยะ มีความจำเป็นและสำคัญมากต่อการบริหารองค์กรเอกชน เนื่องจากหลักการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นแบบอย่างและได้พระราชทานบทพระราชนิพนธ์ เรื่องพระมหาชนก ที่เน้นให้ประชาชนมีความวิริยะ หรือหลักการประกอบความเพียรชอบ บุคลากรมีความตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา ฝึกฝนพยายามพัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญในหน้าที่ด้วยการเรียนรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนปฏิบัติอย่างเต็มศักยภาพ มีการจัดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงาน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

---

* Doctor of Philosophy Program Faculty of Political Science, North Bangkok University.

** Faculty of Political Science, North Bangkok University.

*** Faculty of Political Science, North Bangkok University.

3. ด้านจิตตะ มีความจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารองค์กรเอกชน เช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำงานที่ต้องอาศัยด้านจิตตะเป็นหลักที่จะต้องเอาใจใส่งานอยู่เสมอ องค์กรเอกชนควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน มีระบบที่ตรวจสอบให้บุคลากรมีการเอาใจใส่ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาที่หมั่นตรวจสอบหาข้อบกพร่องของตนเองเพื่อพัฒนางานของตนเอง ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้พร้อมที่จะมาสนับสนุนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดยศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ นำมาพัฒนาองค์กร ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ

4. ด้านวิมังสา มีความจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารองค์กรเอกชน เช่นเดียวกัน เพราะผู้บริหารต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม มีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีการพัฒนาดียิ่งขึ้นไป ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติม หาวิธีการต่างๆ มาพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองไตร่ตรองการทำงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ โดยใช้กำลังสติปัญญา แสวงหาวิธีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

คำสำคัญ: การประยุกต์, หลักอิทธิบาท 4, การบริหาร, องค์กรเอกชน

ABSTRACT

This research article has the objective for the application if Iddhipada IV in private organization management in Nonthaburi province.

The findings of research were as follows:

1. Chanda (aspiration) has the necessity and importance to private organization administration because it is the starting point for the person to have the satisfaction to the duty for responsibility and working hard and satisfy to get own development for using the knowledge to work and have the ambition to develop themselves both body and mind. The executives give the opportunity to participate for development and personnel has the satisfaction to have regular development and let everyone has the participation for working development and policy of organization and has the regular training both in and outside organization.

2. Viriya (effort) has the necessity and importance to private organizations administration as too, because this principle of King Rama IX that was the model and presented the royal story from Buddhist scripture names as Phramahachanok,

focus on people to have Viriya or principle of effort. The personnel has the awakening or activeness to working development always, training themselves to have the skill for working through learning more, search for knowledge about own efficient working, has the training for working development, to have more development continuously.

3. Chitta (thoughtfulness) has the necessity and importance to private organizations administration too, because the executives give the importance to working with Chitta which everyone must pay attention always. The private organization should promote to apply to use Iddhipada IV about Chitta for increasing more working potentials, to have the checking the personnel to have more own development regularly. When having the problem, should examine own mistakes for working development, to have the training to have the knowledge to support the working through studying from other sources for developing the organization and work with fully ability.

4. Vimangsa (investigation) has the necessity and importance to private organizations administration too, because executives give the importance for personnel development through working evaluation of personnel properly, has the working solution of personnel to have more development, to promote to have more knowledge and search for new methods to develop the personnel to work more efficiency and patience to the problem while working to use the own knowledge and ability to consider for working when getting the assignment by using the wisdom and search for the more efficient working method.

Keywords: Application, Iddhipada IV, Private Organization

1. บทนำ

เนื้อหาสาระโดยสรุปของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี พ.ศ.2570 นั้นทำให้เห็นมิติของกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลายประเด็น ที่สำคัญคือในส่วนของสถาปัตยกรรมทางสังคม ได้มีเนื้อหาที่สื่อถึงมิติในงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นหลักและเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา ในส่วนของสัญญาประชาคมใหม่ ได้กล่าวถึง กระบวนการสัญญาประชาคม บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน

ท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ โดยดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่การสร้างความคิดร่วม (Social Consensus) การหาข้อสรุปที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับและยึดถือ (Social Commitment) และนำไปสู่การปฏิบัติ (Action) ซึ่งเป็นภาพรวมและแนวทางกว้างๆ ในการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป เนื้อหาสาระของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนใหญ่กล่าวถึงเศรษฐกิจรวมทั้งแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ยังมีเนื้อหาสาระบางส่วนที่ขาดหายไป เช่น มิติของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและทิศทางการพัฒนาของประเทศไทย และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (Office of the National Economic and Social Development Board. 2012)

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เมื่อ ปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เมียนมาร์ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย จะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) อย่างสมบูรณ์แบบ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายร่วมกัน ว่าการเปิดประตูสู่ "ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน" (AEC) จะส่งผลให้ภูมิภาคอาเซียนกลายเป็นกลุ่มเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ที่มีฐานการผลิตรวมกัน มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยทางการผลิตอย่างเสรี เกิดความเป็นปึกแผ่น และสร้างอำนาจต่อรองทางด้านการค้า/เศรษฐกิจ ในเวทีการค้าโลกได้อย่างเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น สำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียน จำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อรับมือกับการก้าวเข้าสู่การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ด้วยเช่นกัน ซึ่งหากนับเวลาต่อจากนี้แล้วเหลือเวลาอีกเพียง 3 ปีเท่านั้น นับว่าไม่นานเลย และเมื่อถึงเวลานั้นประเทศไทยจะก้าวไปสู่กับเพื่อนบ้านในอาเซียนได้อย่างไร เป็นคำถามที่อยู่ในใจหลายคนในภาครัฐบาลเองนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจใน เชิงรุกยิ่งครั้ง ๆ กลางๆ ไม่ชัดเจน ดังนั้นหากไทยเราจะก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คนไทยทุกคนควรจะต้องสนใจเรื่องนี้ เพราะการเข้าสู่การเป็นประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะส่งผลไปทั่วทุกภาคส่วนของประเทศ และก่อให้เกิดพันธกรณีแก่ประเทศไทยที่จะต้องเข้าร่วมเจรจากับสมาชิกอาเซียน เพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการ รวมทั้งการลงทุนระหว่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การเปิดเสรีการค้าบริการอาเซียน โดยมีเป้าหมายหรือหลักเกณฑ์การเปิดตลาดอยู่ที่ "การลด" หรือ "เลิกกฎระเบียบ" หรือมาตรการต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการให้บริการและการลงทุน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายการเปิดตลาดใน 10 สาขาบริการหลัก อาทิ บริการด้านธุรกิจ บริการวิชาชีพ บริการด้านสื่อสาร บริการโทรคมนาคม บริการด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนนำเที่ยวการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นมากกว่าการเปิดเสรี

ทางการค้า ที่นอกจากจะส่งผลให้อาเซียน 10 ประเทศ เป็นเหมือนประเทศเดียวกัน ไม่มีกำแพงภาษี ไม่มีกีดกันทางการค้า สินค้า บริการ การลงทุน แรงงาน มีฝีมือเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ยังจะประกอบไปด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจหลากหลายสาขา เช่น เกษตร การส่งเสริม SME การคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น ดังนั้นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน

ทั้งนี้ นโยบายของกระทรวงพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ AEC จำเป็นต้องมีการบูรณาการ ทั้งภายในกระทรวงพาณิชย์ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน ในการจัดทำยุทธศาสตร์เป็นรายประเทศ โดยมุ่งเน้นสินค้าและบริการที่มีศักยภาพในตลาดนั้นๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาการค้าและการลงทุนของไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้น ไม่ว่าจะเกษตรกร ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จะต้องเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพราะจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน การจัดตั้งบริษัท รวมไปถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนเข้ามาลงทุนในประเทศไทย และการออกกฎหมาย มาตรฐานต่างๆ ร่วมกัน เป็นต้น นับตั้งแต่ปี 2558 ที่ประเทศไทยได้ก้าวสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย (Siamturakij. 2017: Online)

การบริหารเป็นกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการวางแผน การจัดองค์กร การจูงใจ และการควบคุมทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรวัตถุให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วยดี (Sanoh Tiyo, 2544: 1) การบริหารจัดการจะมีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันมีองค์กรเกิดขึ้นมากมาย ที่ใดมีองค์กรที่นั่นจะต้องมีการบริหารจัดการ และในอนาคตที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญขึ้นมาก องค์กรก็จะเกิดขึ้นมาก การบริหารจัดการก็จะมีบทบาทมากยิ่งขึ้นเช่นกัน การบริหารจัดการจะมีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันมีองค์กรเกิดขึ้นมากมาย ที่ใดมีองค์กรที่นั่นจะต้องมีการบริหารจัดการ และในอนาคตที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญขึ้นมาก องค์กรก็จะเกิดขึ้นมาก การบริหารจัดการก็จะมีบทบาทมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

สำนักงานคลังจังหวัดนนทบุรีได้รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดนนทบุรี ประจำเดือนพฤษภาคม 2557 พบว่าเศรษฐกิจจังหวัดมีสัญญาณหดตัว สะท้อนจากด้านอุปทานมีสัญญาณหดตัวตามภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม ประกอบกับด้านอุปสงค์มีสัญญาณหดตัว ตามด้านการบริโภคภาคเอกชนและด้านการลงทุนภาคเอกชน ขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐขยายตัว สำหรับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจจังหวัดนนทบุรีปรับตัวลดลงเล็กน้อย เสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด จากข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฐานปี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี 2557 ณ ราคาประจำปี (ปีอ้างอิง 2545) มีมูลค่ารวม 254,643 ล้านบาท เปลี่ยนแปลง

เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 23.24 อุตสาหกรรมที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ 1) สาขาการขนส่ง ขายเป็นปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ฯ (ร้อยละ 19.91 ของ GPP) 2) สาขาอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 17.96) และ 3) สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ (ร้อยละ 13.13) ตามลำดับ ในส่วนของรายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดนนทบุรีในปี 2557 เท่ากับ 174,854 บาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 23.48 อยู่ในลำดับที่ 17 ของประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภค ของจังหวัดนนทบุรี ไตรมาส 2 ปี 2559 เฉลี่ยครึ่งปีแรก (มกราคม-มิถุนายน) มีค่าเท่ากับ 108.7 สูงขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2558 ร้อยละ 0.4 การจดทะเบียนนิติบุคคลจัดตั้งใหม่ เป็นข้อมูลจาก ณ มีนาคม 2559 มีจำนวน 1,102 ราย ทุนจดทะเบียนรวม 2,164.69 ล้านบาท ประเภทกิจการที่มีทุนจดทะเบียนสูงสุดคือ การขนส่ง ขายเป็นปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 1,00.58 ล้านบาทจากกิจการทั้งหมด 410 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการจดทะเบียนโรงงานจัดตั้งใหม่ ณ เดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน 2559 มีจำนวน 16 ราย ทุนจดทะเบียน 354.09 ล้านบาท สามารถจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น 201 คน ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนนทบุรีที่ค่อนข้างพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจ โดยมีโครงสร้างลักษณะผสมกลมกลืนระหว่างอุตสาหกรรมและภาคบริการ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ปี พ.ศ. 2557 (ปีอ้างอิง 2545) มีมูลค่ารวม 254,643 ล้านบาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2556 จำนวน 48,027 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.24 ซึ่งอุตสาหกรรมที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) สาขาการขนส่ง ขายเป็นปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ฯ (ร้อยละ 19.91 ของ GPP) 2) สาขาอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 17.96) 3) สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ (ร้อยละ 13.13) 4) สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ (ร้อยละ 10.65) และ 5) สาขาตัวกลางทางการเงิน (ร้อยละ 9.86) ตามลำดับ

หากพิจารณาถึงอัตราการขยายตัว (ณ ราคาคงที่) ปี 2557 อุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 804.79 2) สาขาลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 194.85 3) สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 40.00 4) สาขาบริการ ด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ มีการอัตราการขยายตัว ร้อยละ 25.73 และ 5) สาขาการประมง มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 12.00 ตามลำดับ ในขณะที่สาขาอุตสาหกรรมการผลิต มีอัตราเพิ่มเพียงร้อยละ 3.27 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างผลผลิตของจังหวัดนนทบุรีมีแนวโน้มเป็นสาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ ที่รองรับการเป็นที่อยู่อาศัยของคนในเขตเมืองมากกว่าสาขาการผลิต รายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดนนทบุรีในปี 2557 เท่ากับ 174,854 บาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 23.48 อยู่ในอันดับที่ 17 ของประเทศ และลำดับที่ 6 ของเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

การจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรม ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 1,935 แห่ง สำหรับการจดทะเบียนโรงงานใหม่ในจังหวัด ไตรมาส 2 ปี 2559 พบว่า มีการจดทะเบียนรวม 16 ราย ทุนจดทะเบียน 354.09 ล้านบาท เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น 201 คน โดยประเภทอุตสาหกรรม ที่มีการจดทะเบียนโรงงานจำนวนสูงสุด คือ อุตสาหกรรมโลหะ จำนวน 3 ราย (ร้อยละ 18.75 ของโรงงานที่จดทะเบียนใหม่) มีการจ้าง 28 คน และอีก 4 ประเภทที่มีการจดทะเบียนใหม่เท่าๆ กัน คืออุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน จำนวน 2 ราย (ร้อยละ 12.50 ของโรงงานที่จดทะเบียนใหม่) มีการจ้าง 62 คน อุตสาหกรรมเคมี จำนวน 2 ราย มีการจ้าง 15 คน อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ จำนวน 2 ราย มีการจ้าง 10 คน และอุตสาหกรรมขนส่ง จำนวน 2 ราย มีการจ้าง 17 คน ในส่วนโรงงานที่ปิดกิจการไตรมาสนี้ลดลงจากไตรมาสที่ผ่านมา โดยไตรมาสนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 97 ราย (ไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เลิกกิจการ 129 ราย) มีแรงงานถูกเลิกจ้างจำนวน 2,981 คน แม้จะมีจำนวนคนถูกเลิกจ้างลดลงแต่ยังถือว่ามียุทธศาสตร์ผู้ถูกเลิกจ้างสูงมากอยู่ในปัจจุบัน สาเหตุอาจสืบเนื่องจากการมีการตรวจสอบและจำหน่ายทะเบียนโรงงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรีที่ยังดำเนินการอยู่ เนื่องจากโรงงานไม่ได้มายื่นแจ้งประกอบกิจการโรงงานในระยะเวลาที่กำหนด และเพื่อเป็นการปรับฐานข้อมูลโรงงานให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (Nonthaburi Industry Office, 2017: Online)

สรุปได้ว่า การบริหารองค์กรมีทั้งประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการมีปัญหาในการบริหารจัดการมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยม หรือบริโภคนิยมที่แสวงหากำไร และมีการแข่งขัน เพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่ง ทั้งในเชิงบริหารงาน และการพัฒนาองค์กร ให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร จึงมีหลักการบริหารสมัยใหม่เข้ามาเป็นกลยุทธ์ หรือหลักการในการบริหารจัดการ ในขณะที่เดียวกันก็มีนักวิชาการทางตะวันตกกำลังสนใจหลักการในทางพระพุทธศาสนา มาผสมผสาน และประยุกต์ใช้กับหลักการบริหารจัดการ เพราะเขาถือว่าการใช้หลักการ วิธีการ หรือเทคนิค ของนักวิชาการชาวตะวันตก ซึ่งพัฒนาการการบริหารจัดการมาไม่เกิน 100 ปี นั้นยังเป็นหลักการที่ยังยึดกับวัตถุ รวมทั้งมีผู้แพ้ผู้ชนะ เป็นการบริหารจัดการที่มุ่งหวังกำไรและการแข่งขัน ดังนั้นเมื่อนักวิชาการทางตะวันตก ได้เข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนา ทำให้เขารู้ว่าศาสตร์แห่งการบริหารจัดการที่ยั่งยืนและดำรงความเป็น มนุษย์ที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขนั่นคือ ศาสตร์ในการบริหารจัดการเชิงพุทธศาสตร์ ซึ่งในที่นี่จะได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานสมัยใหม่กับหลักการบริหารงานเชิงพุทธศาสตร์ในเชิงเปรียบเทียบว่าสามารถบูรณาการ รวมเข้ากันได้ และเป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารสมัยใหม่ได้อย่างเหลือเชื่อ ถึงแม้ว่าจะเป็นหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงกว่าสองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้วก็ตาม

ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าวมาแล้วเบื้องต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารองค์กรเอกชน ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นไป และเพื่อเป็นข้อมูลอันสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศสามารถพัฒนาก้าวไปข้างหน้าในเวทีโลกตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ประชากร คือ โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีที่จดทะเบียนโรงงานและยังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน 1,935 บริษัท (Nonthaburi Industry Office, 2017 Online)

กลุ่มตัวอย่าง คือ สัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้จัดการที่มีประสบการณ์ในการบริหารองค์กรเอกชน จำนวน 17 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่เป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้จัดการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้ (1) ขออนุญาตหน่วยงานที่เก็บข้อมูล คือ โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี เพื่อขอเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (2) บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรและประเด็นที่ศึกษาให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแยกตามแหล่งข้อมูล (3) สัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้จัดการ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 17 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดระบบข้อมูล และประมวลผลข้อมูล เพื่อให้พร้อมและให้เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้จัดการ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี กระทำโดยการพรรณาวិเคราะห์เนื้อหา

5. สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 17 คน โดยมีประเด็นที่สัมภาษณ์ในการวิจัย คือ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ด้านฉันทะ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชน ในด้านฉันทะว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้บุคลากรเกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถของตนเอง รักและพอใจที่จะได้รับพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้มาใช้ในหน้าที่ที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่ กระตือรือร้นพร้อมที่จะให้มีการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนางาน และบุคลากรมีความพอใจที่จะมีการพัฒนาอยู่เสมอ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและนโยบายขององค์กร มีการจัดการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่เสมอ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพึงพอใจ ความรัก ความชอบ ความสนใจ ในการที่จะกระทำ การรักงาน รักเพื่อนร่วมงาน รักผู้บริหาร รักองค์กร โดยแสดงออกเมื่อได้ทำงาน ไม่ว่าจะป็นงานที่มีความยากลำบากแค่ไหนก็มีความรักที่จะกระทำอย่างเต็มกำลังความสามารถให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chatree Naewjumpa (2009) ที่ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร” พบว่า ฉันทะ เป็นเรื่องของความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติและถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

5.2 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ด้านวิริยะ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชน ในด้านวิริยะว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากหลักการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นแบบอย่างและได้พระราชทานบทพระราชนิพนธ์ เรื่องพระมหาชนก ที่เน้นให้ประชาชนมีความวิริยะ หรือหลักการประกอบความเพียรชอบ มีการสื่อสารภายในองค์กรอย่างสม่ำเสมอกระตุ้นให้ตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง บุคลากรมีความตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา ฝึกฝนพยายามพัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญในหน้าที่ ด้วยการศึกษาเพิ่มเติมค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนเองปฏิบัติอย่างเต็มศักยภาพ มีการจัดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงาน มี

ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญกับงบประมาณและแผนงานที่ตั้งไว้ รวมทั้ง การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้นำหลักวิธียะมาใช้ในการพัฒนางาน เพราะหลักวิธียะ หมายถึง ความเพียร ความขยัน ความพยายาม ความมุ่งมั่นที่จะทำงานด้วยความมุ่งมั่นอดทน ทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonme Boon-aim (2009) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด” พบว่า ด้านวิธียะ คือความพากเพียรในการทำงานต่อสู้กับปัญหา อุปสรรคต่างๆ ได้ บางคนทำงานจนเลยเวลาปกติ เช่น เมื่อเกิดเครือข่ายการสื่อสารขัดข้องไม่สามารถใช้ งานได้ พนักงานยังอยู่คอยช่วยเหลือแก้ไขจนกว่าจะช่วยงานได้แสดงว่าพนักงานมีความขยันหมั่นเพียร ทำงานอย่างต่อเนื่องนี้ถึงประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ

5.3 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ด้านจิตตะ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชน ในด้านจิตตะว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำงานที่ต้องอาศัยด้านจิตตะเป็นหลักที่จะต้องเอาใจใส่งานอยู่เสมอ องค์กรเอกชนควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน มีระบบที่ตรวจสอบให้บุคลากรมีการเอาใจใส่ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาก็หมั่นตรวจสอบหาข้อบกพร่องของตนเองเพื่อ พัฒนางานของตนเอง ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้พร้อมที่จะมาสนับสนุนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดย ศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือหนังสือที่จำเป็น มาพัฒนาองค์ความรู้ และองค์กร ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ ผู้บริหารเอาใจใส่บุคลากรที่ ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตรวจสอบงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอเพื่อให้งานที่รับผิดชอบมี ประสิทธิภาพ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม ฉะนั้น จิตตะ มีความหมายว่า การเอาใจใส่งานที่ทำ หมั่นตรวจตราอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความรอบคอบสมบูรณ์ในการทำงานมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัย ของBoonme Boon-aim ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของศูนย์ ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด” พบว่าด้านจิตตะ คือเอาใจฝึกฝนไม่ทอด ธุระ เอาใจใส่อย่างจริงจัง มีจิตจดจ่อผูกพันในเรื่องนั้นๆ หากเกิดความผิดพลาดอาจจะทำให้เกิดปัญหา ตามมาได้

5.4 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ด้านวิมังสา จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ใน การบริหารองค์กรเอกชน ในด้านวิมังสาว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากเช่นเดียวกัน เพราะผู้บริหารต่างให้ ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม มีการ แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีการพัฒนาดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติม หาวิธีการ ต่างๆ มาพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง

การปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองไต่ตรองการทำงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ โดยใช้กำลังสติปัญญา หาวิธีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะวิมังสา หมายถึง การพิจารณาไต่ตรองโดยใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาระบบการทำงานให้ดียิ่งขึ้นไปสอดคล้องกับ Phra Dhammapitaka (P.A. Payutto) (2003) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิมังสา คือหมั่นใช้สติปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบตราหาเหตุ ตรวจสอบด้วยปัญญา

6. ข้อเสนอแนะ

การประยุกต์ใช้หลักกอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำไปใช้

1) ด้านฉันทะ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคคลากรสำรวจตนเองว่า มีความชอบหรือศรัทธาทางด้านใด แล้วพัฒนาส่งเสริมไปในด้านนั้นโดยมีการตั้งคำถามว่างานนี้คืออะไร ทำงานเพื่ออะไร มีความสุขหรือไม่ หากงานที่ทำอยู่ไม่ใช่งานที่รักหรือชอบก็มึวิธีการทางเลือกค้นหาและปรับเปลี่ยน หรือปรับศรัทธาของบุคคลากรให้เข้ากับงานที่ทำอยู่ซึ่งจะต้องมีนโยบายตั้งแต่การรับคนเข้ามาทำงาน พิจารณาถึงคุณสมบัติ คุณวุฒิ และพิจารณาวางบุคคลากรเหล่านั้นให้เหมาะสมกับตำแหน่ง รวมทั้งมีนโยบายการหมุนเวียนสลับตำแหน่ง เพื่อจะได้เป็นการค้นหาคำตอบว่า แต่ละคนมีความคิดและความรักต่องานในตำแหน่งใด แต่อย่างไรก็ตาม งานแต่ละอย่างนั้นไม่อาจจะตอบสนองความชอบและความต้องการของทุกคนได้ ดังนั้น จึงต้องสร้างระบบที่ให้เกิดความพึงพอใจที่จะทำงาน และมีความสุขกับงาน โดยกำหนดเป็นนโยบายและการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางแนวทางการทำงานเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงนโยบายให้เกิดความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2) ด้านวิริยะ ผู้บริหารควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง หมั่นฝึกฝนตนเองเพื่อสามารถนำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้กับงานในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่สำคัญที่จะสามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตั้งใจปฏิบัติตามได้ความสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์กรควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลากรในองค์กร มีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มในองค์กร

3) ด้านจิตตะ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมการยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่น และให้บุคคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ต้องเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ยอมรับ รับ

ฟัง อดทน เพื่อได้รับความคิดที่ดีมีประโยชน์ต่อการทำงานและเมื่อบุคลากรใดที่ปฏิบัติดีแล้วต้องพิจารณาให้การเลื่อนตำแหน่งเป็นไปอย่างเหมาะสมกับความสามารถและเป็นธรรม

4) ด้านวิมังสา ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อบุคลากรเหล่านั้นจะได้นำความรู้มาใช้พัฒนาองค์กร แล้วต้องตอบแทนความรู้ความสามารถ อย่างโปร่งใส เป็นธรรมด้วยการให้เงินเดือนและสวัสดิการที่เหมาะสม รวมถึงการมอบหมายงานที่มีความท้าทายความสามารถนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดและการปฏิบัติได้

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในทุกๆ จังหวัด

2) ควรมีการศึกษาหลักพุทธธรรมอื่นๆ ที่สำคัญ เช่น ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยมาบูรณาการเพื่อประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารและการพัฒนาองค์กรต่อไป

References

- Chatree Naewjumpa. (2009). *An application of four Principles of iddhipada to the performance of personnel Bangkok Fire and Revenue Department* (Master of Thesis) Graduate: Mahachulalongkornrajavidyalaya
- Boonme Boon-aim. (2009). *A study of the utilization of iddhipada sii in the work performance of Phuket air traffic control center's personnel, aeronautical radio of Thailand, ltd* (Master of Arts (Buddhist Studies)). Graduate: Thaksin University.
- Phra Dhammapitaka (P.A. Payutto). (2003). *Dictionary of Buddhism*. Edition 12th. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya.
- Sanoh Tiyaao. (2001). *Management principles*. Bangkok: Thammasat University.
- Office of the National Economic and Social Development Board. 2012: Retrieved June 21, 2017, from <http://www.nesdb.go.th/filename=index>.
- Nonthaburi Industry Office. 2017: Retrieved June 21, 2017, from <http://www.industry.go.th/nonthaburi/index.php>